

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Den 16. november 2020

Dansk Erhvervs høringssvar over udkast til nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

Dansk Erhverv takker for muligheden for at komme med høringssvar over udkast til nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner.

Dansk Erhverv bakker op om energieffektivisering i statens institutioner, men anbefaler at cirkulæret udvides til også at have fokus på CO₂ reduktioner og gælder for alle bygninger og institutioner uanset om staten ejer eller lejer bygningerne.

Generelt skal politikken for offentlige indkøb, herunder statens indkøb, strammes op med mere ambitiøse klimamål og en tilgang som i højere grad er baseret på fælles krav. Ikke blot staten, men tillige kommuner, regioner og offentligt ejede selskaber sidder med en stor indkøbskraft, som er både et stort ansvar og en unik mulighed for at fremme grønne og klimarigtige løsninger.

Statens indkøb og drift af f.eks. bygninger, herunder statslige institutioner, er afgørende for at fremme den grønne omstilling i Danmark. Dansk Erhverv bakker generelt op om energikrav til alle ministerier med tilhørende institutioner mv. ved indkøb af produkter og tjenesteydelser, som beskrevet i cirkulærets bilag 1, jf. § 9. Dog anbefaler Dansk Erhverv, at cirkulæret udvides til at omfatte et princip, om at grønne krav skal indgå som konkurrenceparameter i de statslige indkøb. Dette følg eller forklar princip skal sikre, at klima- og miljøkrav som udgangspunkt indgår som konkurrenceparameter, og at der dermed evalueres på tilbudsgivers evne til at levere innovative grønne løsninger. Fraviges dette, skal der være en forklaring, f.eks. på baggrund af markedsanalyse.

Ydermere foreslår Dansk Erhverv, at der sættes bindende klimamål for reduktion af drivhusgasudledningen parallelt med målene for energieffektiviseringer i cirkulæret. Bindende klimamål og krav til statens indkøb vil sikre, at alle ministerier med tilhørende institutioner mv. i staten vil være med til at fremme udvikling og skalering af nye bæredygtige grønne løsninger. Dette vil øge virksomheders evne til at levere innovative grønne løsninger samtidig med at Danmarks konkurrenceevne styrkes.

Dansk Erhverv bakker op om fokus på energieffektiviseringer, men da en meget stor del af klimabelastningen fra f.eks. bygninger ikke er fra driften og energiforbruget men fra materialer, så bør

cirkulæret udvides til også at omfatte klimapåvirkningen generelt parallelt med fokus på energieffektiviseringer. Både af den grund at det er vigtigt for klimaet, men også for at undgå at en optimering af energiforbruget reelt øger klimabelastningen ved fx at øge anvendelse af CO₂ intensive materialer, hvor CO₂-besparelsen over levetiden ikke opvejer CO₂ udledningen fra produktion og bortskaffelse af materialet.

Totalomkostninger (TCO), livcyklusberegning (LCA) og funktionskrav er nødvendige for at drive den grønne omstilling i det offentlige. Vi foreslår en fælles målsætning om at, 50 pct. af alle indkøb senest i 2025, skal udnytte totalomkostningsprincipper og funktionskrav. Dette bør reflekteres i cirkulæret, og det vil bidrage til øget investeringer og incitament til at levere grønne innovative løsninger, da klare politiske signaler vil føre til øget investeringssikkerhed i erhvervslivet.

Med venlig hilsen,

Ulrich Bang
Klima- og Energichef

Glostrup d. 16/11-2020

Høringssvar vedr. nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

Energiforum Danmark takker for lejligheden til at kommentere ovennævnte cirkulære.

Vi mener, at udkastet meget fint dækker intentionerne i EU's energieffektivitetsdirektiv (2012/27) artikel 5 og energiaftalen.

Cirkulæret indeholder en række elementer, der fortjener ros:

- Krav om registrering og indrapportering af forbrugsdata
- Krav om handlingsplaner for energieffektivisering
- Krav til bygningers energimæssige ydeevne i forbindelse med lejet byggeri og ved køb af ejendomme
- Krav om energieffektive indkøb
- Faste målsætninger og metodefrihed til at nå disse mål inden for ovennævnte rammer

Disse krav fortjener også en større udbredelse, fx til regionale og kommunale bygninger, som udgør en lagt større andel af den samlede bygningsmasse. Vi når ikke i mål med klimamålsætningerne uden, at der også stilles krav til den øvrige offentlige bygningsmasse.

Cirkulæret har også enkelte svage punkter:

I §9 stk. 3 og §15 stk. 3 kan forpligtelserne til at handle energieffektivt afviges, hvis det vurderes, at det ikke er omkostningseffektivt. Men der mangler en definition på omkostningseffektivitet, og dermed bliver det for nemt at omgå forpligtelserne.

Ifølge § 14 skal alle rentable energibesparelserprojekter gennemføres, men der står intet om hvordan projekterne identificeres og af hvem, og man har ikke defineret rentabilitet. Så hvis ingen leder efter energibesparelserprojekter, finder man dem ikke og de gennemføres ikke.

Ifølge §12 skal der etableres fjernaflæselige målere, men der stilles ikke i samme omfang krav om at bruge disse målere aktivt. Dermed går et stort potentiale for aktiv energistyring og datadrevet energiledelse tabt. Det er spild af tid og penge ikke at høste det fulde udbytte af investeringen i fjernaflæste målinger.

Endelig er der ingen sanktioner hvis enkelte institutioner ikke opfylder kravene i cirkulæret, ligesom der ikke følger midler med til de merudgifter der måtte være i en anlægsfase, dermed risikerer man at indsatsen nedprioriteres.

Energiforum Danmark uddyber gerne disse kommentarer.

Med venlig Hilsen

Dorte Nørregaard Larsen
Sekretariatsleder
Energiforum Danmark

Energistyrelsen

IDA
Kalvebod Brygge 31-33
DK-1780 København V
Tlf. +45 33 18 48 48

ida.dk

Høring over udkast til nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

13. november 2020

IDA, Ingeniørforeningen takker for høringsmuligheden. Vi ser frem til at følge det kommende arbejde med energieffektiviseringen af statens bygninger.

Vi er glade for at se at både planer og afrapporteringer vil blive lagt ud på ministeriets hjemmeside.

Dertil kommer at vi gerne så, at disse energieffektivitetsplan, der har til formål at sikre en mere sporbar og systematisk tilgang til opnåelse af energibesparelser, også understøtter grønne indkøb. En del af energispare indsatsen bør derfor også være at vurdere de produkter der investeres i, i et livscyklusperspektiv. Det vil sige at en samlet vurdering bør ligge til grund for ens materialevalg, så der investeres i produkter der holder længe og kan repareres. Dertil kommer, at når det vurderes hvor rentable energiprojekter kan gennemføres, skal det vurderes ud fra et TCO perspektiv.

Vi er glade for at se, at cirkulæret inddrager indkøb af energieffektive produkter og tjenesteydelser og foreslår, at resultater fra denne foranstaltning også indberettes til energistyrelsens database jvf §11 stk 2.

.

Med venlig hilsen

Pernille Hagedorn-Rasmussen

Til Energistyrelsen, ens@ens.dk
CC: Anna Noushin Thestrup, ant@ens.dk og
Nina Helene Hilbard, nhhb@ens.dk

Dok. ansvarlig: TSK
Sekretær:
Sagsnr: s2020-1074
Doknr: d2020-24962-2.0
16. november 2020

Høringssvar til nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

Branchefælleskab for Intelligent Energi (iEnergi) vil gerne takke for muligheden for at afgive kommentarer i forbindelse med høring af nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner. Overordnet set hilser iEnergi det velkommen, at der er fokuseret på de statslige bygningers bidrag til den grønne omstilling.

iEnergi gør opmærksom på, at forståelsen af energieffektive bygninger bør udvides i indeværende cirkulære. Der tages således ikke hensyn til, at staten optimerer sin bygningsmasses samspil med det resterende energisystem. Det er u hensigtsmæssig og særlig beklageligt, at staten ikke går forrest i at skabe gode eksempler på, hvordan bygninger kan understøtte den grønne omstilling gennem evnen til at reagere på prissignaler fra elnet og energimarked, herunder el- og fjernvarmeforsyning. Kun gennem intelligent styring i en rimelig grad af bygningers varme og ventilationsanlæg, vil dette være muligt.

I en fremtid med større behov for fleksibelt energiforbrug til at varetage et øget pres på elnettet, effektiv udnyttelse af el og fjernvarmeproduktion samt balancering af en øget andel af fluktuerende produktion for VE-kilder, er især større ejendomme vigtige elementer. Således udgør Statens samlede ejendomsportefølje et ikke uvæsentlig antal kvadratmeter, og det vil derfor være oplagt at arbejde hen imod, at disse kan kommunikere med energisystemets aktører og byde ind med fleksibelt forbrug, når dette måtte være nødvendigt.

iEnergi foreslår derfor, at der i §§13 og 14 indføres, at de omfattede institutioner (ministerier eller andre) pålægges at sikre, at bygningens energiforbrug og tekniske anlæg overvåges og styres på tværs af intelligente anlæg med tovejskommunikation.

Dernæst opfordres de omfattede institutioner til at afsøge muligheden for at samarbejde med lokale el- og varmeselskaber om at tilbyde fleksibelt forbrug. Det er helt evident og et fælles udgangspunkt for alle aktører i byggebranchen, at bygningers intelligens vil være en central brik i aktivering af bygningers potentiale i den grønne omstilling. Derfor bør staten arbejde målrettet for, at egne bygninger løfter standarden på netop dette område.

Med venlig hilsen
Intelligent Energi

Helle Juhler-Verdoner

SAGSNOTAT

16. NOVEMBER 2020

Vedr. Høringssvar ang. nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

CAS

Sagsbehandlere Pimmie Cordova Schultz, KU
Lisbet Michaelsen, DTU

ST. KANNIKESTRÆDE 18
1169 KØBENHAVN K

DIR 31751708

pimmie.schultz@adm.ku.dk

I forbindelse med høringen af det nye cirkulære for statens institutioner giver Københavns Universitet (KU) og Danmarks Tekniske Universitet (DTU) hermed vores høringssvar.

Generelt mener KU og DTU, at strukturen på ansvarsfordelingen og særligt planlægningen for energieffektiviseringsindsatsen er bekymrende. Ved at ministerierne skal fremlægge en plan for energieffektiviseringen, er det uklart om denne plan er en overordnet strategi eller en liste over konkrete tiltag. Hvis det er det sidste scenario, er KU og DTU bekymrede for om der sættes krav om tiltag, som ikke tager højde for universiteternes virke.

KU og DTU har igennem flere år arbejdet intensivt med energieffektivisering og er pt. i gang med omfattende og ambitiøse arbejder i fht. bæredygtighed. Vi opfordrer på det stærkeste til, at ministerierne koordinerer deres energieffektiviseringsplan med de enkelte institutioner og styrelser.

I de følgende punkter er KU og DTU's kommentarer til selve cirkulæret.

Reference år

I cirkulæret er referenceåret sat til 2020. Dette år ikke velegnet som reference, da Corona pandemien har medført lukninger og hjemsendelser, som har betydet et reduceret energiforbrug ift. tidligere år. Det vil betyde, at der skal spares yderligere end hvis referenceåret havde været et normalår. Vi vil derfor anbefale Energistyrelsen til, at referenceåret bliver 2019 i stedet.

Indberetning af energiforbrug

I forhold til indberetningen er der flere forhold, som KU og DTU vil gøre Energistyrelsen opmærksom på. Særligt ansvarsfordelingen vedr. indberetning hvor det primært vil ligge hos de enkelte institutioner, som ikke nødvendigvis har ressourcerne til denne omfattende indberetning, der lægges op til. KU og DTU mener ikke, at det giver værdi at indberette så detaljeret. Detaljer kan bruges af de enkelte institutioner i deres egen kontekst.

Dokumentationskrav

Der er generelt ikke tydeligt defineret hvilke dokumentationskrav, der stilles videre til de enkelte institutioner. Eksempelvis om der er frihed til, hvorledes en energieffektiviseringsplan skal se ud. Dertil er der ikke beskrevet hvorvidt der er dokumentations-krav i tilfælde af eksterne forhold, der påvirker energiforbruget. Disse eksterne forhold er ligeledes heller ikke defineret yderligere. KU og DTU anbefaler at der gives frihed til, hvorledes en del af dokumentationen skal afleveres, så der ikke skal bruges ressourcer på at tilpasse dokumentation en bestemt form.

Energiforbrug

Det faktiske årsforbrug tager ikke højde for kolde og varme år samt sæson udsving ift. varmemeforbruget. Ved graddagekorrigering af varmemeforbruget vil det være mere korrekt at beregne de årlige energibesparelser ud fra. Graddagekorrektion skal dog også tilpasses de enkelte institutioners forhold.

Energibesparelser på procesenergi

Som procesenergi er beskrevet i cirkulæret, er dette for unuanceret og det er ikke muligt at adskille al procesenergi fuldstændigt fra bygningsenergi.

Procesenergi i KU og DTU's tilfælde omfatter bla. flg.:

SIDE 3 AF 4

- Ventilation til laboratorier
- Varme, el og køl til vækstfaciliteter (Væksthuse, dyrestalde, klimakamre o.lign)
- El til køl og fryserum (min 80 C frysere etc)
- El og køl til serverrum og serverpark
- El til produktion af trykluft
- El til produktion af rentvand
- El og køl til særligt udstyr (vindtunnel, NMR-scannere, kryostater etc)
- Bygas til laboratorier og befugtning
- Naturgas til produktion af damp

Det er svært at spare på procesenergien, da denne i stort omfang forsyner universitets kerneydelse, nemlig forskningsaktiviteter.

Derfor appellerer KU og DTU til Energistyrelsen om at lave undtagelser i dette cirkulære for bestemte forhold, hvor procesenergien ikke kan energieffektiviseres yderligere og er essentiel for forsknings-aktiviteter.

Opgørelse af tomgangsforbrug

Opgørelsen af tomgangsforbrug kræver en individuel dataanalyse på alle bygninger samt at den pågældende institution har et energiregistreringssystem, som indsamler al data. Dette arbejde er meget ressourcetungt og anbefales taget ud af cirkulæret.

Antal kvadratmeter og årsværk pr. adresse

KU og DTU har ikke på nuværende tidspunkt opdelt årsværk på enkelte adresser. Ansatte kan have kontor i én bygning og forskningsfaciliteter i én eller flere andre og der flyttes løbende rundt, så det er ikke muligt at gøre entydigt og forventes ikke at give værdi. Kvadratmeter kan findes på BBR-meddelelser, så det er ligeledes mere bureaukrati at skulle indberette i et nyt system. KU og DTU anbefaler at dette krav tages ud.

Ejer- og lejeforhold

Der sker løbende ændringer i disse forhold internt på universiteterne, så det er ligeledes svært at opgøre entydigt og oplysningerne bør kunne findes andre steder end ved en ny opgørelse fra universiteterne. Hvis det er et overordnet ansvar, som pålægges ministerier eller styrelser, så har KU og

DTU ingen kommentarer, men det vil være unødvendigt bureaukrati at kræve en opgørelse fra universiteterne.

SIDE 4 AF 4

Energimærker

KU og DTU mener ikke, at energimærkerne har fundet en form, hvor de giver værdi i fht. de ressourcer, der bruges på dem. Ordningen kører i sit eget spor og anbefales taget ud af cirkulæret.

Energistyrelsen

Att.: ens@ens.dk

kopi til: Anna Noushin Thestrup, ant@ens.dk og

Nina Helene Hilbard, nhhb@ens.dk.

12. november 2020

Høring af Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner

Rådet for Grøn Omstilling takker for at have fået lejlighed til at deltage i høringen af ovennævnte cirkulære.

Vores udgangspunkt for kommenteringen af cirkulæret er, at de offentlige institutioner har et særligt ansvar for at gå i front med den grønne omstilling, fordi det offentlige spiller en stor rolle i den samlede økonomi som arbejdsgiver, indkøber, bygningsejer mv. Derudover har staten også et ansvar for at være et godt eksempel for andre i samfundet og vise, at det er muligt at nå de politiske mål for den grønne omstilling. Det er netop det perspektiv, der er lagt til grund for regeringens strategi for grønne indkøb. Vi har følgende kommentarer til udkastet til cirkulære.

1. Målsætningen.

Vi finder, at målsætningen er uambitiøs og formuleret på en uklar måde. For bygninger, der både ejes og benyttes af den statslige forvaltning, fremgår, at der senest i 2030 skal opnås energibesparelser på mindst 42.480 MWh. For øvrige bygninger, der benyttes af ministerierne fremgår, at der skal opnås energibesparelser på mindst 10% i 2030, set i forhold til energiforbruget i 2020.

Da energiforbruget i de statslige forvaltninger ikke er angivet hverken i cirkulæret eller høringsbrevet, kan man ikke se, om dette er en ambitiøs målsætning. Hvis det lægges til grund, at dette svarer til 10% som for de øvrige bygninger, er dette en alt for uambitiøs målsætning. Der er eksempler på, at kommuner og andre for offentlige myndigheder over kortere perioder har opnået større resultater, herunder f.eks. Aarhus Kommunes AA+-program.

Hvis den statslige indsats for energibesparelser i statslige institutioner skal være eksempel for andre, er der behov for en langt mere ambitiøs målsætning, der står mål med potentialerne for energibesparelser via energireoveringer, grønne indkøb og energiledelse.

Vi foreslår derfor, at målsætningen skal være en besparelse på mindst 15% frem til 2030 samt udfasning af fossile brændsler inden 2025.

Målsætningen er desuden uklart formuleret på en måde, der gør det vanskeligt at følge op på indsatsen og vurdere, om målet realiseres. Det skyldes, at målsætningen er angivet som "energibesparelse" samtidigt med dette begreb er defineret i cirkulæret, som den mængde sparet energi, "der konstateres ved at måle

eller skønne forbruget før og efter gennemførelsen af en foranstaltning til forbedring af energieffektiviteten, idet der korrigeres for eksterne forhold, der påvirker energiforbruget" (vores understregning). Denne definition af energibesparelse kan anvendes på enkeltstående tiltag til forbedring af energieffektiviteten, hvor der er styr på start- og slutsituationen og de eksterne forhold såsom vejrforhold, eventuelle ændringer i antal m², aktivitetsniveauet i bygningerne mv. Men det kan ikke bruges for en større bygningsportefølje over en længere periode, netop fordi de eksterne forhold normalt ikke er velbeskrevet i denne situation.

Vi foreslår, at man i stedet for definerer målsætningen på en klarere måde, der gør det meget nemmere at følge op på målopfyldelsen som f.eks. ved at sætte mål for energiforbruget per m² eller evt. for energiforbruget per ministerium.

2. Der er alt for mange kattelemme i cirkulæret

Der står mange steder i cirkulæret, at er givet krav kun gælde på betingelse af, at det er "omkostningseffektivt, økonomisk gennemførligt, generelt bæredygtigt, teknisk egnet, og der er tilstrækkelig konkurrence". Dette står f.eks. i forbindelse kravene til indkøb af produkter, køb af bygninger og indgåelse af lejekontrakter, Denne formulering gør det alt for nemt for det enkelte ministerium at omgå kravene. Hvis man eksempelvis modtager et "sort" tilbud på en indkøbskontrakt, kan man vælge det i stedet for det et "grønt" tilbud hvis det sorte tilbud er lidt billigere´.

Vi foreslår, at katteleddene tages ud.

3. Planer for energieffektivisering

Cirkulæret pålægger de enkelte ministerier at udarbejde og indberette planer for energieffektiviseringer. Det er en god ting. Men der er et par forhold, som vi gerne vil fremhæve.

For det første kan man ikke se, hvordan ministerierne skal håndtere det forhold, at indsatsen for energieffektivisering i praksis ofte er delt mellem ministerier, idet Bygningsstyrelsen i mange tilfælde er ejer af bygningerne, og dermed ansvarlig for investeringer i renoveringer, udskiftning af vinduer mv, hvorimod det enkelte ministerium er ansvarlig for driften, herunder indkøb, energiledelse mv.

Vi foreslår, at dette håndteres ved at pålægge Bygningsstyrelsen at udarbejde langsigtede renoveringsplaner, som forelægges de enkelte ministerier, som herefter lægger disse til grund for deres egne planer. Inden for dette system, skal der selvfølgelig også fastlægges krav til Bygningsstyrelsen hvad angår kriterierne for udarbejdelsen af renoveringsplaner.

For det andet foreslår vi, at der bør fastlægges formkrav til energieffektiviseringsplanerne samtidigt med, at ministerierne pålægges at implementere databaseret energiledelse.

Formkravene til planerne bør udarbejdes på grundlag systematikken for energiledelse, der bl.a. omfatter opstilling af plan → vurdering af resultater → justering af plan mv. I denne forbindelse bør det også fremgå,

hvorledes ledelsen i de enkelte ministerier skal involveres i vurderingen af resultaterne og justeringen af planerne.

4. Indkøb

Kravene til indkøb er formuleret som krav til indkøb af produkter, der overholder krav til energimærker. Det er fint, men utilstrækkeligt. Det fremgår af strategien for grønne offentlige indkøb, at det offentlige skal udnytte sin position som stor-indkøber til at drive markedet i grønnere retning. Og vi savner at dette perspektiv afspejles i cirkulæret.

Vi foreslår derfor, at der tages skridt til tværgående koordinering af indkøb på visse områder med henblik på at bruge statens markedskraft som drivkraft for udvikling af grønnere produkter.

Dette kan evt. også udvides til andre områder som f.eks. udvikling og anvendelse af nye koncepter for databaseret energiledelse, der kan danne skole inden for den private servicesektor o.lign. Man kan i denne forbindelse overveje gennemførelsen af ESCO-udbud af energiledelsesfunktionen i et eller flere ministerier.

Endelig skal vi foreslå, at de statslige indkøbere forpligtes til at anvende Energistyrelsens indkøbsanbefalinger, som findes på <https://spareenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/indkoebsanbefalinger>. Energistyrelsens indkøbsanbefalinger er til offentlige institutioner og private virksomheder, der ønsker at købe produkter, der er blandt de mest energieffektive på markedet.

5 Opfølgning af indsatsen

Det fremgår ikke, hvordan man vil følge op på indsatsen for at sikre, at man kommer i mål.

Vi foreslår derfor, at man hvert andet år, f.eks. i de år, hvor effektiviseringsplanerne skal indberettes skal udarbejde en samlet vurdering af målopfyldelsen, og en vurdering af de enkelte ministeriers indsats.

Det bør i denne forbindelse også overvejes hvilke sanktioner, der skal være i fald et ministerium ikke lever op til sine forpligtelser. Et middel til dette kunne være at skrive målopfyldelsen ind i mål- og resultatplanerne for de enkelte ministerier og styrelser.

Til sidst skal vi påpege en u hensigtsmæssighed. Der står i §16, at man ikke må købe eksisterende bygninger eller dele af bygninger med mindre de som minimum opfylder de mindstekrav til energimæssig ydeevne, der følger af bygningsreglementets krav til renoveringsklasse 2. Anvendelsen af renoveringsklasser i denne forbindelse er u hensigtsmæssig, idet renoveringsklasserne benyttes til beskrivelse af den energieffektivisering, der opnås ved et renoveringsprojekt, hvilket ikke er tilfældet.

Vi foreslår, at man i stedet gør det nemmere og mere forståeligt ved at benytte energimærket.

Man kan bare skrive, at bygningen skal have energimærket B, hvilket svarer til energirammen i renoveringsklasse 2. I øvrigt bør kravet differentieres afhængig af bygningens alder, således at bygninger opført efter 2000 skal leve op til et strengere krav.

Skulle der være spørgsmål til vores høringssvar, står vi naturligvis til rådighed for en drøftelse.

Med venlig hilsen

Chr. Jarby
Seniorrådgiver
Rådet for Grøn Omstilling

Energieffektivisering i statens institutioner

SYNERGI takker for muligheden for at kommentere udkastet til nyt cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner. Vi henviser til vores høringssvar fra 16. december 2019 vedr. cirkulære for energieffektivisering i statens institutioner med udløb i 2020, da flere centrale pointer herfra fortsat er relevante for det nye cirkulære.¹

I nærværende høringssvar hæfter vi os særligt ved fire punkter: 1) At ambitionsniveauet er lavt for statens egne bygninger, og at det overordnede ambitionsniveau for 2030 fremstår meget uklart; 2) At der bør indføres krav til energirenoveringer i alle offentlige bygninger; 3) At det offentlige bør gå foran, og at kortsigtede driftsoptimeringer ikke må blive en barriere for energieffektiviseringer; 4) At private udbydere bør få lettere adgang til at udføre energibesparelser for staten og resten af den offentlige sektor.

1. Et lavt og uklart dansk ambitionsniveau for 2030

Målet for energibesparelser i bygninger, der både ejes og bruges af staten, er i cirkulæret sat til 42.480 MWh i 2030 — foruden yderligere energibesparelser på 10 pct. frem mod 2030 i institutioner såsom universiteter og gymnasier, som huses i bygninger ejet af statsforvaltningen, men som i dag ikke er underlagt EU's energieffektivitetsdirektiv, EED.

SYNERGI har beklageligvis ikke kunnet få adgang til de udregninger, der ligger bag beregningen af målet på de 42.480 MWh i statens egne bygninger, og vi er derfor hverken i stand til at vurdere cirkulærets reelle ambitionsniveau eller den procentvise energibesparelse, som kan opnås ved opfyldelse af målet. Besparelsen virker dog meget lav sammenholdt med tidligere.

Vi ville gerne have haft adgang til beregningerne, hvor det tydeligt fremgår, hvad det samlede energiforbrug for staten er i dag, hvad den procentvise årlige besparelse forventes at være frem mod 2030 samt hvor meget man har tænkt sig at spare fordelt pr. ministerium og pr. m². Alt tyder nemlig på, at ambitionsniveauet for energibesparelser i de statslige bygninger har været langt højere i perioden 2010-2020, end der med cirkulæret lægges op til for de kommende ti år.

Tal fra spareenergi.dk illustrerer, at der fortsat er store potentialer for energibesparelser i de statslige bygninger: Hele 72 pct. af de statslige bygninger har energimærke C eller derunder, og energiforbruget pr. m² varierer i en sådan grad, at der med al tydelighed eksisterer et reelt behov for energirenoveringer i størstedelen af statens

¹ Høringssvar fra SYNERGI vedr. lovforslag J.nr. 2019-85415: <https://synergiorg.dk/media/1210/synergis-hoeringssvar-til-nyt-cirkulaere-om-energieffektivisering-i-statens-institutioner-frem-mod-2021.pdf>

bygninger. F.eks. brugte Sundheds- og Ældreministeriet i 2018 82 kWh pr. m², mens Transport- og Boligministeriet lå noget højere på 270 kWh pr. m². I perioden 2006-2018 havde Sundheds- og Ældreministeriet sparet 95 pct., hvorimod Transport- og Boligministeriet brugte 21 pct. mere.

Derfor bør driften sikres, så alle ministerier løbende bidrager, og energibesparelserne ikke risikerer at gå i stå grundet manglende fokus i det enkelte ministerie. Dette kunne f.eks. oplagt håndteres via resultatkontrakter.

De i cirkulæret omtalte energieffektivitetsplaner bør ligeledes defineres tydeligere, så det klart og tydeligt fremgår, hvad der forventes af hvert enkelt ministerie.

Vi hæfter os ved ønsket om ”at sikre en fortsat ambitiøs indsats i hele staten”, som det formuleres i høringsbrevet, der er sendt til høringsparterne. Med bygningernes stand og EU’s Renoveringsbølge (se punkt 2) in mente vil det være udtryk for rettidig omhu at gå ambitiøst til værks og sætte mål, som vil understøtte de nødvendige renoveringer i de statslige bygninger. Derfor ser SYNERGI gerne, at i) ambitionsniveauet for de forgangne ti år som minimum opretholdes, og ii) at der opstilles egentlige krav og sanktionsmuligheder ift. de energieffektivitetsplaner, som ministerierne skal indberette hvert andet år jf. cirkulærets §11.

2. Energirenoveringer i alle offentlige bygninger

Den 14. oktober i år lancerede EU-Kommissionen sin Renoveringsbølge, hvormed energirenoveringer rykker endnu længere op på den politiske dagsorden i EU. Både bygnings- (EPBD) og energieffektivitetsdirektivet (EED) genåbnes i 2021 med et mål om, at der fremover skal gælde krav om energirenovering af alle typer offentlige bygninger – og ikke længere blot de statslige, som det i dag er tilfældet med artikel 5 i EED.

Ifølge EU-Kommissionen er udvidelsen af artikel 5 vigtig, da de statslige bygninger udgør en relativt beskeden andel af den samlede offentlige bygningsmasse i EU. I Danmark er det fx kun omtrent 15 pct. af de offentlige bygninger, der er statslige, og renoveringsefterslæbet er langt større ude i de regionale og særligt de kommunale bygninger, hvor vores kernevelfærd foregår. Foreningen for Rådgivende Ingeniører vurderer, at renoveringsefterslæbet i den offentlige sektor ligger på 70 mia. kr. (2020), og sidste år vurderede Dansk Byggeri på baggrund af tal fra spareenergi.dk, at 7 ud af 10 kommunale bygninger har et dårligt energimærke.

SYNERGI støtter derfor EU-Kommissionens forslag om, at der skal stilles krav til renoveringer af alle offentlige bygninger, hvilket i dansk sammenhæng vil sige både de statslige, regionale og kommunale bygninger. Et forslag,

som i øvrigt også er blandt Klimarådets anbefalinger til hvilke tiltag, Danmark bør igangsætte for at kunne efterleve målet om en 70 pct. CO₂-reduktion i 2030.²

3. Kortsigtet drift må ikke blive en barriere

SYNERGI er bekymrede for mængden af forbehold i cirkulæret, idet det flere gange fremgår, at kravene til energibesparelser kun gælder, hvis de er omkostningseffektive — herunder i §9, stk. 3 og §14, stk. 1.

F.eks. fremgår det af §9, at statslige institutioner skal udvise energieffektiv adfærd (jf. stk. 1) — men kun når det er omkostningseffektivt og økonomisk gennemførligt (jf. stk. 3). Det bør uddybes, hvad der konkret forstås herved, så kortsigtede driftsøkonomiske forhold ikke kommer i vejen for nødvendige og langsigtede rentable renoveringer. Det samme gør sig gældende for udtrykket 'rentable energibesparelserprojekter', som anvendes i §14, da det for nuværende er uklart, hvordan rentabilitet defineres.

Tidligere i år påpegede Klimarådet, at *"selv med rigtig god totaløkonomi, viser erfaringer [...], at mange samfundsøkonomisk effektive energieffektiviseringstiltag ikke bliver gennemført"*.³ En tendens, der netop bl.a. skyldes en alt for kortsigtet og snæver forståelse af rentabilitet.

På denne baggrund støtter SYNERGI et princip om, at et ensidigt fokus på kortsigtet driftsoptimering ikke må komme i vejen for nødvendige grønne tiltag såsom energieffektiviseringer — og bemærker samtidig, at energieffektiviseringer i de fleste tilfælde netop vil kunne skabe luft i det offentlige regnskaber, hvis man ved udbud og indkøb tør tænke langsigtet.

Derfor bør det helt konkret defineres tydeligt, hvordan 'rentabilitet' forstås. Dertil er det først og fremmest vigtigt, at man går holistisk til værks og medregner de mangeartede samfundsøkonomiske effekter, som energieffektiviseringer udgør i form af grøn jobskabelse og bedre indeklima med væsentlige indlærings-, produktions- og sundhedseffekter til følge. Dernæst er man nødt til at fastlægge hvilket tidsperspektiv, der påkræves, før der kan tales om 'rentabilitet'. SYNERGI anbefaler i den forbindelse, at cirkulæret tager højde for hele energibesparelsens levetid vha. Bygningsreglementets normalstandarder for beregning af rentabilitet.

Da vores bygninger typisk står i mange år, kan energirenoveringer med rette forventes at have en varig, driftsøkonomisk effekt i form af konkrete, kontante besparelser på energiregningen og de førnævnte mereeffekter i form af sundhed, m.v. Derfor mener SYNERGI, at ministerierne som del af den løbende indrapportering,

² Klimarådet, marts 2020. *Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion*. 107-108.
https://www.klimaraadet.dk/sites/default/files/downloads/70_pct_analyse.pdf

³ Ibid. 104-105.

evaluering og justering af energieffektivitetsplanerne skal undersøge energirenoveringernes effekt på f.eks. medarbejdertrivsel og udvikling i antal sygedage — parametre, der i høj grad er relevante, når det skal vurderes, hvorvidt enkelte tiltag er rentable.

4. Lettere adgang for private udbydere til at udføre energibesparelser for det offentlige

SYNERGI bemærker, at skønt cirkulæret udkom i kølvandet på regeringens strategi for grønne offentlige indkøb, så er det småt med initiativer i cirkulæret, der skal manifestere statens rolle som en aktør, der med sin indkøbsvolumen sikrer og styrker efterspørgslen på grønne produkter. Vi anbefaler derfor, at cirkulæret i højere grad samtænkes med de gode takter for strategien for offentlige indkøb og ønsket om at give et løft til efterspørgslen på grønne løsninger og tjenesteydelser.

Dertil kommer, at et af hovedpunkterne i EU-Kommissionens Renoveringsbølge går ud på, at det skal gøres lettere at investere på tværs af den offentlige og private sektor ved renoveringsprojekter, således der kan komme flest mulige finansieringsmuligheder i spil, også hvad gælder udførelsen af energibesparelser i det offentlige. På denne baggrund anbefaler SYNERGI, at statslige institutioner får mulighed for at udbyde aftaler om effektivisering af driften på ESCO-vilkår, så der kan sættes skub i markedet.

Afsluttende bemærkninger

I præamblen til EED opfordres medlemslandene til at lade det offentlige gå forrest som det gode eksempel inden for energieffektivisering. SYNERGI så gerne, at cirkulæret om energieffektivisering i statens institutioner tydeligt reflekterede denne intention. Dette lader sig kun gøre i den udstrækning, at man ikke slækker på ambitionsniveauet, men i stedet sætter sig ambitiøse mål og krav fra det offentliges side — herunder 1) et klart og højt ambitionsniveau for 2030; 2) en udvidelse af renoveringskravet til alle offentlige bygninger; 3) en langsigtet, grøn tilgang til de indkøb og udbud, der vil danne udgangspunktet for det offentliges renoveringer af bygningsmassen de næste ti år; 4) en højere grad af samtænkning mellem offentlig og privat finansiering, så efterspørgslen på grønne løsninger boostes.

SYNERGI står naturligvis til rådighed, hvis høringssvaret måtte give anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen

Katrine Bjerre M. Eriksen
Direktør, SYNERGI

kb@synergiorg.dk

Energistyrelsen

Pr. mail til ens@ens.dk med kopi til Anna Noushin Thestrup, ant@ens.dk og Nina Helene Hilbard, nhhb@ens.dk.

Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup

Magnoliavej 2-4
5250 Odense SV

Telefon 4343 6000
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

Dato: 16. november 2020

Side 1/3

Høring – udkast til cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner.

Energistyrelsen har med mail af den 23. oktober 2020 fremsendt ovennævnte udkast til bekendtgørelse om cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner og har anmodet om at modtage bemærkninger til udkastet senest den 16. november.

Udkast til cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner, herefter kaldt "udkastet" giver TEKNIQ Arbejdsgiverne anledning til følgende bemærkninger.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at udkastet er en implementering af en ny energispareindsats for staten frem mod 2030, når de eksisterende energisparemål udløber ved udgangen af 2020 som opfølgning på klimaaftalen af 22. juni 2020. Det bemærkes endvidere, at den overordnede ramme for indsatsen er tiltrådt på politisk niveau af forligskredsen med fastsættelse af to nye energisparemål for statslige institutioner og indførelse af et nyt krav om, at alle ministerier skal udarbejde planer for energieffektivisering, hvori der bl.a. skal redegøres for frivillig udfasning af olie- og gasfyr til opvarmning.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bakker op om initiativet, idet det offentlige bør gå forrest og vise vejen for de øvrige erhverv ligesom staten bør indfri rentable besparelser og dermed skabe råderum for offentlig service. Vi har dog en række specifikke forslag, som kan understøtte energieffektiviteten i statens institutioner yderligere.

Datadrevet energiledelse

Vi bemærker at indsatsen skal ske med baggrund i institutionernes energi- og vandforbrug. Det giver god mening, da en stor del af potentialet ved en mere energieffektiv og klimavenlig bygningsdrift bygger på bedre kvalitet af og adgang til data om bygningers energiforbrug (energidata).

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at der ikke er krav i udkastet om datadrevet energiledelse. Energistyrelsen har 22. oktober 2020 udsendt en pressemeddelelse

om at energireoveringsindsatsen skal ind i den digitale tidsalder¹. Det undrer derfor TEKNIQ Arbejdsgiverne, at der ikke er krav om indførelse af datadrevet energiledelse. Vi ved, at Bygningsstyrelsen allerede er i fuld gang med at etablere adgang til data fra forsyningsselskaberne og visualiser disse overfor institutionerne, men det vil være en væsentlig styrke for indsatsen at understøtte dette arbejde ved at stille krav i cirkulæret om, at statens institutioner skal benytte disse data, data fra bimålere mv. i effektiviseringsindsatsen og etablere datadrevet energiledelse.

Krav til målerne i statens institutioner

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at udkastets §12 indeholder krav om at afregningsmålere og bimålere skal være fjernaflæselige. For at sikre at statens institutioner kan etablere datadrevet energiledelse, bør der stilles krav om, at alle fjernaflæste målere (inkl. afregningsmålere) kan tilbyde mulighed for hentning af data via en API-løsning, så det er muligt for de statslige institutioner eller dennes kontraktlige tredjepart at etablere automatisk dataopsamling.

Adgang til offentlige data,

TEKNIQ Arbejdsgiverne opfordrer til at flere data for statens institutioner er offentlig tilgængelige. Statens institutioner offentliggør årlige forbrugsdata², men vi noterer os, at seneste forbrug er fra 2018 ligesom der udelukkende er tale om årsforbrug. TEKNIQ Arbejdsgiverne foreslår, at data fra statens institutioner er tilgængelige i realtid fx som det tidligere var tilfældet på Elsparefondens hjemmeside i værktøjet Se Elforbrug. Det vil kunne understøtte identificering af potentialer for eventuelle rådgivere mv. såvel som give inspiration til andre virksomheder i forhold til døgnkurver, sæsonafhængige nøgletal, forbrug uden for åbningstid mv.

Fossil udfasning

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at udkastets kapitel 4 ikke indeholder krav om, at energiforbruget opgøres på energiarter. Cirkulæret giver således ikke grundlag for en opgørelse af det fossile energiforbrug i statens institutioner og planlægning af udfasning af fossile brændsler generelt. Vi bemærker, at udkastets §11, stk. 2 nr. 5 omhandler frivillig udfasning af olie- og gasfyr, men foreslår at redegørelsen omfatter fossile brændsler generelt, så der også kommer fokus på øvrige anvendelser.

Krav til bygninger, hvor statens institutioner bor

I udkastets §15 er der anført et krav til de udlejningsejendomme, hvor statens institutioner skal indgå, forlænge eller genforhandle en lejeaftale. Kravet er overholdelse af renoveringsklasse 2 i Bygningsreglementet, som imidlertid udelukkende træder i kraft i forbindelse med renovering. Renoveringsklassen tager ikke hensyn til bygningens energimæssige stand. Vi foreslår, at der i stedet, i tillæg til den obligatoriske energimærkningsrapport ved udleje, skal foreligge resultaterne af et

¹ <https://presse.ens.dk/news/energireovering-skal-ind-i-den-digitale-tidsalder-413418>

² <https://spareenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/offentligt-energiforbrug>

Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup

Magnoliavej 2-4
5250 Odense SV

Telefon 4343 6000
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

Dato: 16. november 2020

Side 2/3

eftersyn af hhv. ventilations- og varmeanlæg, hvor der ikke er rentable besparelser (disse er allerede gennemført eller der indgås aftale om, at de gennemføres inden for fx 2 år). Forslaget skyldes, at anbefalinger i energimærkningsrapporterne om bygningsinstallationer og drift af disse ofte er utilstrækkelige, og at der ofte er store rentable energibesparelser her.

Behov for præcis vejledning

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at der mange steder anvendes betegnelser som *omkostningseffektivt*, *økonomisk gennemførligt*, *effektiv måde under hensyntagen til investeringer*. Vi foreslår, at der udarbejdes en definition og tilhørende vejledning til opgørelse af dette, fx at der skal anvendes totaløkonomiske beregninger, så man sikrer, at drift og vedligeholdelse også indgår i disse beregninger. Miljøstyrelsen har i sommers offentliggjort en rapport³, der viser at der er god overensstemmelse med brug af totaløkonomiske vurderinger og klima/miljø. Derudover er totaløkonomisk analyse del af den frivillige bæredygtighedsklasse⁴.

TEKNIQ Arbejdsgiverne står naturligvis til rådighed for en uddybning af vores høringssvar.

Med venlig hilsen

Simon O. Rasmussen
Underdirektør

Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup

Magnoliavej 2-4
5250 Odense SV

Telefon 4343 6000
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

Dato: 16. november 2020

Side 3/3

³ <https://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2020/jun/anbefalinger-om-brug-af-tco-totaloekonomi-ved-offentlige-indkoeb/>

⁴ <https://baeredygtighedsklasse.dk/5-Krav-og-vejledning/Totaloekonomisk-analyse#>